

סקר טבע עירוני – תל אביב-יפו

אתר 32

חורשת אבנר צהלה

מכלול: קרקעות חמרה

תאריך סקירה: 23.5.12, 22.7.12, 9.4.12

גודל מקורב של השטח: 66 דונם

שם הסוקר: ניר מעוז, בועז שחם, ערן בנקר

נ.צ.מ (ישראל חדשה): 184760/670320

רחוב/גבול: ממערב שכונת המשתלה, מדרום שכונת צהלה, ממזרח ומצפון שטחי רמת השרון.

רובע: 2 - עבר הירקון מזרח

תאור כללי: קרקעות חמרה בשולי העיר בהם נותרו מרכיבים של הצומח הטבעי הכוללים מינים נדירים של תורמוסים ומגוון עשבונים. במקום פעילות קהילתית הכוללת שיקום צומח מקומי וטיפול בתי גידול לחים. באתר שלוש שיקמים בוגרות.

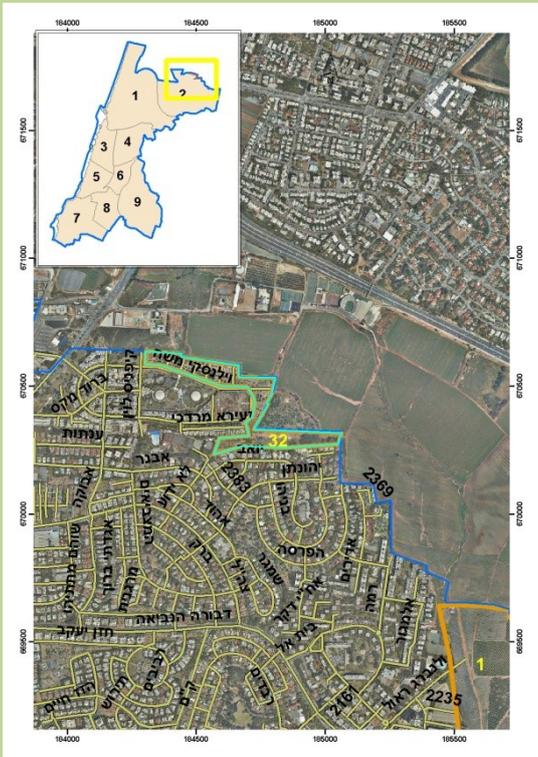
מאפייני השטח

אקולוגיה

בתי גידול	קרקעות חמרה, לח, בור, מגוון.
תצורות צומח	שיחיה, בתה עשבונית, חורשת איקליפטוס, חורשה נטועה.
יחידות צומח	רותם המדבר - שמשון סגלגל - מתנן שעיר זקנן שעיר - דרדר הקורים
כיסוי צומח (%)	על גבי מחשופים וקירות כורכר 5% - 10% . באזורי חול וחמרה כיסוי גבוהה 40% - 80%
צומח ייחודי	תורמוס צהוב, תורמוס צר עלים, בן חצב יקינטוני, כלנית מצויה, ספלילה זעירה.
בעלי חיים	זוחלים ויונקים מקומים.
חי ייחודי	קיפוד, שועל, חומט פסים
אתרים חשובים	ריכוזי תורמוס צהוב, חורשת איקליפטוס צפונית
חשיבות ברצף-חיבור לאתרים אחרים	בינונית - גבוהה - חלק מן הרצועה הפתוחה על בסיס השטחים החקלאים בין ת"א ורמה"ש. חשיבות עתידית לחיבור עם ואדי נווה שרת ואזור הכפר הירוק כרצועה ירוקה סביב העיר.
מינים פולשים	צומח: שיטה כחלחלה, קיקיון מצוי. ציפורים: דררה, מאינה.
רמת השתמרות השטח	בינונית - גבוהה - למרות פעולות שונות בעבר בשטח נשמר חלק מבית הגידול הטבעי כמו כן ישנן פעולות שימור במסגרת הגינה הקהילתית.

פיזי

קרקע	חול, חמרה, כורכר
מורפולוגיה	מישור, גבעה, שיפועים מתונים,

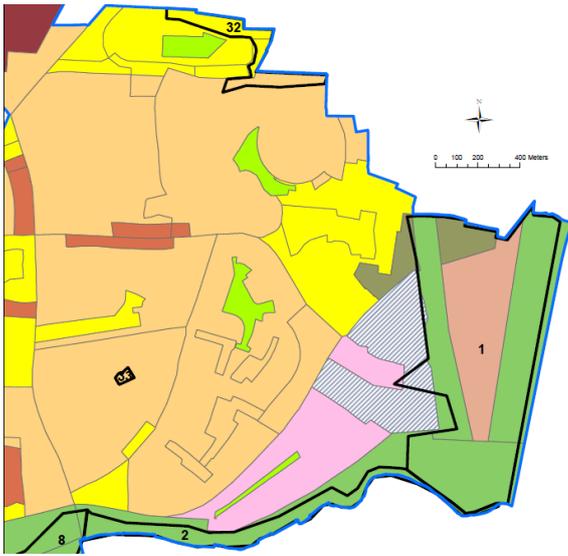

תרשים התמצאות

מראה כללי - אזור מערבי

ייעודי קרקע תא/5000

מקרא

- גבול העיר
- אתר

ייעודים תכנית מתאר

- אזור לתכנון בעתיד
- אזור מגורים בבניה מרקמית
- אזור מגורים בבניה מרקמית נמוכה
- אזור מגורים בבניה נמוכה
- אזור מגורים בבניה רבת קומות
- אזור מוסדות ציבור עירוניים ומטרופוליניים
- אזור מעורב
- אזור פעילות מיוחד
- אזור תעסוקה מטרופוליני
- אזור תעסוקה מקומי
- אזור תעסוקה עירוני
- בית עלמין
- דרך פרברית מהירה
- ים בתחום שיפוט עירוני
- מעגנת נופש ספורט ודיג
- שטח פתוח מטרופוליני
- שטח פתוח מטרופוליני חופי
- שטח פתוח עירוני

מורכבות טופוגרפית (מופע נוף)	בינונית - גבוהה - חורשה, גבעת חמרה, שדה בור, חורשה מגוננת, עצי פארק.
חזות כללית	שטח פתוח בעל נוף מגוון: פריחת צמחי בר, צומח כורכרים, בתה עשבונית, חורשות ועצים מרשימים.
תשתיות קולטות קהל	קיימות - ספסלי ישיבה.

סביבה

מפגעים והפרות רמת הפרה בשטח (מפגעים)	פסולת בנין, חפירה ופגיעה בקרקע. נמוכה
נגישות	מוסדרת משכונת צהלה ומשכונת המשתלה.
ארכיאולוגיה	לא בתחום אתר מוכרז.
שימושים	גינה קהילתית, בור, חורשה נטועה.

ייעודי קרקע עיקריים

תכנית מתאר ארצית: תמ"א 35 - מרקם עירוני.
 תכנית מתאר מחוזית (תמ"מ 5): אזור עירוני בדגש מגורים.
 תכנית מתאר עירונית (ת"א 5000): אזור מגורים בניה נמוכה אזור מגורים בניה מרקמית תכנית 2069 ד מכוחה ניתן להוציא היתרי בניה לאחר אישור תכנית עיצוב ופתוח - 452 יח"ד, מגרשים לבניני ציבור ושצ"פ.

מסקנות והמלצות

חשיבות האתר:

- כתם חמרה בלתי מופר יחסית מהאחרונים שנותרו בתחומי העיר
- חשיבות בוטאנית - צומח חמרה הכולל מינים אדומים ונדירים - תורמוס צהוב, תורמוס צר עלים.
- אתר טבע עירוני - שיקום צומח ויצירת בתי גידול ע"י הקהילה שמירה וטיפוח של ערכי טבע קיימים:
- שימור ריכוזים של מינים אדומים.
- שימור החורשה הצפונית
- שמירה על רצועת חיץ מבינוני עתידי
- מניעת ריסוס וכיסוח

שיקום ושיחזור בתי גידול מערכות אקולוגיות:

- שיקום אזורים מופרים ופגועים באמצעות כיסוי חולי ושתילת צומח
- הגדלת מגוון הצומח באמצעות שתילת מינים אופייניים לבית הגידול ובכלל מינים אדומים, נדירים ומגוון גיאופיטים.
- יצירת אתרי קינון לעופות - קופסאות קינון לציפורי שיר, חורי קינון.
- סילוק צמחייה פולשנית

נתוני הסקר

צומח

שם המין	סטטוס
אגמון החוף	נדיר
אזנב מצוי	
אלון תבור	מוגן
אלמוות הכסף	
אלת המסטיק	

שלושת עצי השיקמה (צילום: מיכל נהרי)

אמ"ק קוצני	
אספסת גלילנית	
אספסת מצויה	
ארכובית שבטבטית	
בן חיטה ביצני	
בקיה צרפתית	
בקיה שעירה	
ברומית ספרדית	
גדילן מצוי	
גומא הפקעים	
דבשה חרוצה	
דרדר הקורים	אנדמי
דרדר קרומי	
זון אשון	
זמזומית מצויה	אנדמי
זנב ארנבת ביצני	
זקנן שעיר	
חבלבל השדה	
חומעת ראש הסוס	
חילף חולות	
חלבלוב פשוט	
חלמית גדולה	
חמציק נטוי	
חמציק קטן	
חפורית מצויה	
חצב מצוי	מוגן
חרדל השדה	
חרדל לבן	
חרוב מצוי	מוגן
חרצית עטורה	
טופח ארך עמוד	
יבלית מצויה	
כלינית מצויה	
כף אווז	
כף עוף פחוסה	
כרוב החוף	
לוטוס מצוי	
לוטוס שעיר	
לפתית מצויה	
לשון שור מגבבת	
מקור חסידה גדול	
מרגנית השדה	
מרקולית מצויה	
ניסנית זיפנית	
ניסנית שיכנית	

בן חצב יקינטוני

תורמוס צהוב

סירה קוצנית	
סלק מצוי	
סרפד צורב	
עבדקן מצוי	
עכנאי שרוע	
עשנן ב.מ.	
פיקוס השיקמה	מוגן
פרג אגסני	
פרג זיפני	
פרג נחות	
פרסת הסוס דלת התרמילים	
פרע מסולסל	
צמרנית הסלעים	
צנון מצוי	
צפרנית א"י	אנדמי
צפרנית מגוונת	
קדד ספרדי	
קוטנדיה פלישתית	
קחווץ מצוי	
קידה שעירה	
קיקיון מצוי	פולש
קצח השדה	
רב פרי בשרני	
שבולת שועל נפוצה	
שברק דביק	
שיטה כחלחלה	פולש
שעורה מכחילה	
שעורת התבור	
שרביטן מצוי	
תולענית דוקרנית	
תורמוס א"י	אנדמי, מוגן
תורמוס צהוב	אדום, מוגן
תורמוס צר עלים	מוגן
תלתן הארגמן	
תלתן הכדורים	
תלתן חקלאי	
תלתן לביד	
תלתן נאה	
תלתן צמיר	
כלנית מצויה	מוגן
סביון אביבי	
בן חצב יקינטוני	מוגן
ספלילה זעירה	נדיר

מידע נוסף

תלתן הארגמן

זקן סב מצוי

שם המין	סטאטוס	מקור
תלת מלען ארוך	אדום, אנדמי	5
דבקת פלשת	אדום	5
תורמוס שעיר	נדיר	5
שוש קרח	נדיר	5
חלבוב שרוע	אדום	5
אלמוות ארץ-ישראלי	אדום, אנדמי	5
מקור חסידה תמים	אדום, אנדמי	5
נעצוצית סבוכה	אדום	5

בעלי חיים

עופות

מין	דירוג הספר האדום
סיקסק	LC
יונת בית	מין מבוית
תור צווארון	LC
תור מצוי	NT
צוצלת	מין פולש
שלדג לבן-חזה	NT
דררה מצויה	מין פולש
נקר סורי	LC
סנונית רפתות	LC
בולבול צהוב-שת	LC
סבכי שחור-ראש	LC
פשוש	LC
ירגזי מצוי	LC
צופית בוהקת	LC
עורבני שחור-כיפה	LC
עורב אפור	LC
מאינה מצויה	מין פולש
דרור הבית	LC
ירקון	LC

יונקים

שם המין	סטאטוס
קיפוד מצוי	LC
עכבר מצוי	LC
חולדה מצויה	LC
עטלף פירות	LC
עטלפון לבן שוליים	LC
שועל מצוי	LC
חדף זעיר ?	NT
חולד	LC
נברן שדות ?	LC

זוחלים

זוטקרב על תורמוס א"י

מין	דירוג ספר אדום	סיכוי לנוכחות המין
צב יבשה מצוי	VU - עתידו בסכנה	בינוני
זיקית ים-תיכונית	LC - לא בסיכון	גבוה
חרדון מצוי צפוני	LC - לא בסיכון	נמצא
קמטן	NT - בסיכון נמוך	בינוני
שנונית שפלה	CR - בסכנת הכחדה חמורה	בינוני
לטאה זריזה	LC - לא בסיכון	נמוך
שממית בתים	LC - לא בסיכון	גבוה
מניפנית מצויה	LC - לא בסיכון	גבוה
שממית עצים	LC - לא בסיכון	נמוך
ישימונית מצויה	LC - לא בסיכון	נמוך
חומט גמד	LC - לא בסיכון	גבוה
חומט פסים	LC - לא בסיכון	נמצא
נחושית עינונית	LC - לא בסיכון	גבוה
נחושית נחונית	VU - עתידו בסכנה	נמוך
נחושית חולות	NT - בסיכון נמוך	נמוך
חומט מנומר	LC - לא בסיכון	בינוני
נחשיל מצוי	LC - לא בסיכון	גבוה
חנק	LC - לא בסיכון	גבוה
שלון טלוא ראש	LC - לא בסיכון	גבוה
שחור ראש	LC - לא בסיכון	גבוה
זעמן זיתני	LC - לא בסיכון	גבוה
זעמן שחור	LC - לא בסיכון	גבוה
זעמן מטבעות	LC - לא בסיכון	גבוה
נחש מים	NT - בסיכון נמוך	בינוני
עין חתול חברבר	LC - לא בסיכון	גבוה
ארבע-קו מובהק	LC - לא בסיכון	בינוני
תלום-קשקשים מצוי	LC - לא בסיכון	גבוה
מחרוזת "האוכפים"	VU - עתידו בסכנה	נמוך
צפע מצוי	LC - לא בסיכון	גבוה

מידע נוסף

מגוון חרקים וחסרי חוליות: חיפושיות – ארודית, זרעונית, פרחית. עכבישנים – משפכניים, זוטקרבים. חלזונות.

תרשים בתי גידול וערכי טבע

